

ZEUGODACUS CUCURBITAE

Szkodnik należący do rodzaju *Zeugodacus*,
podlegającego obowiązkowi zwalczania

Dorosła mucha *Zeugodacus cucurbitae*; dzięki uprzejmości Denis Kasatkin;
<https://gd.eppo.int/taxon/DACUCU/photos>

Objawy zewnętrznego porażenia owocu arbuza przez *Zeugodacus cucurbitae* (wyciek soku roślinnego z uszkodzonych tkanek; po lewej) oraz uszkodzenie miąższu owoców cukinii w wyniku żerowania larw szkodnika (po prawej); fot.

<https://www.business.qld.gov.au/industries/farms-fishing-forestry/agriculture/crop-growing/priority-pest-disease/melon-fly> (po lewej) oraz <https://infonet-biovision.org/PlantHealth/MinorPests/Fruit-flies-6> (po prawej).

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

Zasięg występowania i opis agrofaga

Zeugodacus cucurbitae jest muchówką z rodziny nasionnicowatych (*Tephritidae*). Występuje ona w Azji (Arabia Saudyjska, Brunei, Bangladesz, Indie, Indonezja, Iran, Japonia, Iran, Malezja, Nepal, Oman, Pakistan, Singapur, Sri Lanka, Tajlandia, Zjednoczone Emiraty Arabskie), w wielu krajach afrykańskich, a ponadto w Australii i Oceanii, wliczając w to Hawaje. Ze względu na odpowiednie warunki ekoklimatyczne i obecność roślin żywicielskich, agrofag ten po potencjalnym zawleczeniu z porażonym materiałem roślinnym, może się zadomowić również w Europie, w tym w Polsce, chociaż u nas głównie w uprawach pod osłonami.

Larwy są beznogie, o ciele zwężającym się ku przodowi, długości 8-10 mm, białe lub żółte. W podłożu, przy roślinie żywicielskiej oraz w materiale opakowaniowym towarzyszącym owocom (skrzynki, kartony, itp.), znajdują się poczwarki, w formie baryłkowatych, żółtobrązowych lub czerwonych bobówek, długości ok. 5-6 mm. Na powierzchni roślin i owoców można spotkać dorosłe muchówki, które mają długość 4-6 mm. Ciało w większości barwy czerwono-brązowej, przy czym odwłok w większości pomarańczowo-brązowy, tarczka żółta, odnóża czerwono-brązowe, u nasady jasne. Gatunek ten posiada parę przezroczystych skrzydeł długości 4-7 mm, z ciemnymi pasami, wzdłuż przedniego i tylnego brzegu skrzydła oraz w jego części wierzchołkowej. Identyfikacja jest możliwa na podstawie analizy cech morfologicznych dorosłych muchówek.

Rośliny żywicielskie

Żywicielami są przede wszystkim rośliny uprawne i dziko rosnące z rodziny dyniowatych (*Cucurbitaceae*), wliczając w to arbuza (*Citrullus lanatus*), melon (*Cucumis melo*), ogórek (*C. sativus*) i dynię (*Cucurbita pepo*). Szkodnik był notowany też na roślinach z innych rodzin, przykładowo na pomidorze (*Solanum lycopersicum*) i papryce (*Capsicum annuum*).

Objawy występowania i szkodliwość

W miejscach składania jaj przez samice pod skórą owoców, na powierzchni skórki widoczne są niewielkie (średnica ok. 0,5 mm), jasne plamki. Z czasem, w miarę rozwoju larw, otwory te

powiększają się i może wyciekać z nich sok roślin. Larwy drążą chodniki w miąższu owoców, w konsekwencji porażone owoce stają się miękkie, a do uszkodzonego miąższu przenikają mikroorganizmy doprowadzając do jego czernienia i rozkładu gnilnego.

Na obszarach swojego występowania *Zeugodacus cucurbitae* wywołuje znaczne szkody w produkcji owoców roślin dyniowatych.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

Rozprzestrzenianie się szkodnika w sposób naturalny (przeloty muchówek) może mieć miejsce nawet na odległość 50-100 km. Na większą odległość gatunek ten jest przenoszony wraz z owocami oraz ich opakowaniami oraz z roślinami do sadzenia z podłożem, w którym mogą znajdować się poczwarki.

Kontrola objawów i pobieranie prób

Informacje nt. objawów, terminu kontroli objawów i pobierania prób oraz miejsc pobierania prób i rodzaju pobieranego materiału znajdują się w dokumencie „Agrofagi kwarantannowe spoza UE” na stronie <http://piorin.gov.pl/zdrowie-roslin/agrofagi-szkodliwe>

Postępowanie w przypadku podejrzenia wystąpienia agrofaga

W przypadku jakichkolwiek podejrzeń co do obecności agrofaga na importowanych owocach oraz w krajowych uprawach roślin z gatunków żywicielskich, należy poinformować o tym fakcie najbliższą jednostkę organizacyjną Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN). Oddziały PIORiN umiejscowione są w większości miast powiatowych. Dane kontaktowe tych jednostek znajdują się na stronie <http://piorin.gov.pl/>.

Wymagania fitosanitarne

W Unii Europejskiej, a tym samym w Polsce, agrofagi należące do rodzaju *Zeugodacus*, w tym gatunek *Zeugodacus cucurbitae*, podlegają obowiązkowi zwalczania (są to agrofagi kwarantannowe dla Unii).